

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра культурології

ЗАТВЕРДЖУЮ
Перший проректор

(Майя НІКОЛАЄВА)

2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Естетика

Рівень вищої освіти: Перший (бакалаврський) _____
Галузь знань: 03 Гуманитарні науки _____
Спеціальність: 034 Культурологія _____
Освітньо-професійна програма: Культурологія _____

ОНУ
2024

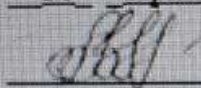
Робоча програма навчальної дисципліни «Естетика». Одеса, ОНУ, 2024. 13 с.

Розробник: Готинян-Журавльова Віталія Віталіївна, д. філос. н., доц., професор кафедри культурології, в.о. завідувача кафедри культурології

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри культурології

Протокол № 1 від " 30 " серпня 2024 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(Віталія ГОТИНЯН-ЖУРАВЛЬОВА)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПП «Культурологія»

(підпис)

(Ірина СУМЧЕНКО)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету історії та філософії

Протокол № 1 від " 31 " серпня 2024 р.

Голова НМК

(підпис)

(Галина ЛЕВЧЕНКО)
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № від " " 20 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № від " " 20 р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - вивчення однієї з навчальних дисциплін в освіті здобувачів-культурологів, що є спрямованою на формування їхньої загальної культури і розвитку професійної ерудиції. Естетика як базова гуманітарна дисципліна орієнтована на засвоєння здобувачами найважливіших ідей і концепцій класичної і сучасної естетичної думки. В результаті його викладання здобувач має здобути необхідні концептуальні засади осмислення культури людської поведінки, почуттів і основних цінностей, а також сучасної художньої практики.

Завдання вивчення курсу:

- надати можливість здобувачу орієнтуватися у естетичних питаннях,
- свідомо будувати власну систему поглядів на культуру людської поведінки і сучасну художню практику в світі та в Україні,
- співвідносити її з тією системою знання, що він одержує в університеті,
- навчити здобувача раціонально користатися цими знаннями в дослідницькій роботі, професійній і практичній діяльності.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей:**

а) загальних (ЗК):

ЗК 03. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 05. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК 06. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК 08. Здатність працювати в команді. ЗК 09. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово. ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

б) спеціальних (фахових):

СК 01. Здатність презентувати результати професійної діяльності в усній та письмовій формі, надавати відповідну аргументацію. СК 02. Здатність визначати ступінь цінності та унікальності об'єктів культури у українському та міжнародному контекстах. СК 04. Здатність розуміти та інтерпретувати джерела культури (писемні, речові, візуальні) з урахуванням різних контекстів (історичного, соціального, антропологічного, політичного, релігійного, екологічного тощо). СК 09. Здатність оцінювати матеріальну та духовну цінність об'єкта культурної спадщини різних історичних періодів та географічних ареалів. СК 10. Здатність популяризувати знання про культуру та поширювати інформацію культурологічного змісту використовуючи сучасні інформаційні, комунікативні засоби та візуальні технології. СК 12. Здатність дотримуватися стандартів професійної етики та міжкультурної комунікації.

в) програмні результати навчання:

РН 02. Аналізувати, коментувати, узагальнювати, наукові та аналітичні тексти культурологічного характеру. РН 04. Знати та розуміти теоретичні підходи до визначення культури, її проявів та форм існування. РН 05. Збирати, упорядковувати та аналізувати інформацію щодо культурних явищ, подій та історико-культурних процесів. РН 07. Розуміти чинники культурної динаміки, принципи періодизації культурних процесів, їх специфічні риси та характеристики. РН 08. Інтерпретувати культурні джерела (речові, друковані, візуальні, художні) з використанням спеціальної літератури та визначених методик, аргументовано викладати умовиводи щодо їх змісту. РН 10. Розпізнавати та класифікувати різні типи культурних продуктів, визначати їх якісні характеристики на основі комплексного аналізу. РН 11. Здійснювати експертну оцінку культурних об'єктів за заданими критеріями та надавати

рекомендації щодо їх соціальної актуалізації. РН 13. Презентувати знання про культуру відповідно до спеціалізації представників різних професійних груп та здобувачів освіти. РН 14. Вести публічну дискусію та підтримувати діалог з питань української культури з фахівцями та нефахівцями.

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати:

- основні естетичні типи мислення і поведінки;
- загальний зміст вчень у рамках основних естетичних шкіл і напрямків, а також імена їхніх засновників;
- основні естетичні принципи і категорії;
- тенденції, механізми, закономірності сучасної художньої практики.

вміти:

- свідомо формувати та розвивати власну культуру поведінки та почуттів;
- користатися естетичними категоріями при осмисленні учбових предметів;
- оволодіти категоріально-понятійним апаратом сучасної естетики;
- аналізувати тенденції, механізми, закономірності сучасної художньої практики;
- розвивати індивідуальну поведінкову культуру;
- застосовувати естетичні принципи і категорії для аналізу професійних проблем і соціальної реальності в Україні.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Історія естетичної думки

Тема 1. Предмет естетики

Формування предмета естетики. Філософія і мистецтво як два джерела зародження і розвитку предмета естетики. Введення А. Г. Баумгартеном (1750 г.) в науковий обіг терміна «естетика». Трансформація терміна «естетика» від «теорії чуттєвого сприйняття» до «філософії прекрасного» і «філософії мистецтва». Обґрунтування причин виникнення предмета естетики. Визначення предмета естетики. Зміна предмета естетики в історії естетичної думки: І. Кант, Г. Гегель, Ф. Шлегель, М. Чернишевський та ін. Сучасні дискусії про предмет. Спроби відділення естетики від філософії (Ш. Лало, Е. Суріо, Т. Адорно, А. Камю, В. Татаркевич та ін.).

Межі предмета і його структура. Місце естетики в системі філософських наук. Філософія та естетика. Психологія та естетика. Мистецтво та естетика. Структура естетичного знання. Естетика як система законів і категорій. Метод дослідження в естетичній науці. Роль і значення філософської методології. Історичне і логічне в естетиці. Естетичні теорії і мистецтво.

Принципи нормативної естетики. Її роль у розвитку мистецтва. Завдання естетики в розвитку духовної культури, мистецтва. Формування естетичної культури сучасної людини. Практичне значення естетичної науки.

Основні етапи розвитку естетичної думки. Історія естетики як процес становлення і розвитку естетичної науки, як еволюція естетичної свідомості. Історія естетики і сучасність.

Тема 2. Естетика античного світу

Значення термінів «античність» і «античний». Значення естетичних уявлень народів Стародавнього Сходу для формування естетичних уявлень Стародавньої Греції. Естетична думка Стародавньої Греції як частина культури. Міфологія як джерело розвитку естетичної думки. Гомерівський епос як вихідний пункт античної словесності і античного реалізму. «Іліада» і «Одісея» Гомера. Центральна проблема і основна теза античних естетиків - єдність істини, добра і краси. Естетичні теорії досократиків і піфагорійців. Моральний імператив Сократа, особливості його релігійних, політичних і естетичних поглядів. Закономірність конфлікту між Сократом і афінської цивільною громадою. Естетичні теорії Платона - сутність естетичного, місце мистецтва в житті суспільства, проблеми естетичного виховання. Аристотель

- теорія наслідування, специфіка мистецтва, теорія катарсису і сутність трагедії. Музично-поетична творчість. Музичні теорії древніх греків. Нововведення Аристоксена в області теорії музики. Роль музики в житті суспільства (свята, олімпіади, змагання). Світогляд найбільших представників класичної драми - Есхіла, Софокла, Евріпіда. Вчення про етос.

Еллінізм. Філософсько-естетична думка еллінізму. Загальноісторична концепція Полібія (циклічна теорія). Теорія змішаного державного устрою. Філософсько-естетичні погляди Епікура. Музична культура еллінізму.

Естетика Риму. Естетика Риму - завершальний етап розвитку античної естетики. Витоки, становлення, основні періоди розвитку. Риси спільності і відмінності давньогрецької і римської естетики. Роль міфології в римській культурі. Внесок стародавнього Риму в художню культуру людства. Римська література: Овідій, Петроній, Апулей. Римський театр. Видатні досягнення римської архітектури. Римський портрет. Лукрецій, Горацій, Цицерон і Вергілій. Основні проблеми естетики Лукіана. Римські стоїки, їх філософсько-естетичні концепції та суспільні ідеали - Люцій Анней Сенека, Марк Аврелій. Християнська етика і християнська ідеологія. Есхатологія. Музична культура Стародавнього Риму.

Історичне значення античного естетичного спадщини. Античність як ідеал в художній культурі наступних епох. Доля античної спадщини в XX та XXI століттях.

Тема 3. Естетика середньовіччя та Відродження

Основна характеристика середньовічної думки і культури з точки зору естетики. Естетика і теологія Августина Аврелія. Математика як мірило естетики. Гармонія і симетрія Августина Аврелія. Августин про прекрасне, про «аморальність» театру.

Філософська і естетична думка в країнах Сходу. Арабські арістотелизм. Філософія естетики і науки в країнах Близького Сходу. Авіцена. Творчість Ібн-Рушда.

Західноєвропейське середньовіччя. Особливості почуттів і способу мислення: ставлення людини до природи і часу, релігійна свідомість. Розуміння прекрасного і потворного. Християнська філософія і естетика: Іоан Скот Еріугена, Росцелін, П'єр Абеляр. Естетика і релігія. Доля філософії та естетики Томи Аквінського. Іоан Дунс Скот, Вільям Оккам і вирішення проблеми філософії і теології.

Форми культури. Поезія вагантів. Лірика трубадурів. Символізм середньовічного мислення. «Божественна комедія» Данте. Лицарська музично-поетична творчість. Лицарство як естетичний і моральний ідеал епохи. Подвиг і любов. Видатні трубадури і трувери у Франції, мінезингери в Німеччині. Музичні теорії в епоху середньовіччя. Куртуазна повість і роман. Романський стиль. Готична архітектура. Живопис інтернаціональної готики. Джото. «Пісня про Нібелунгів», «Пісня про Роланда», легенда про Трістана та Ізольду.

Київська Русь - колыска трьох східнослов'янських народностей, музична культура Київської Русі. Прийняття християнства і його значення для Київської Русі. Початок розпаду Київської держави на рубежі XI-XII ст. "Слово про Ігорев похід".

Роль античної естетики в становленні естетичної системи Ренесансу. Міський характер культури Ренесансу. Проторенесанс XIII-XIV століття. Данте Аліг'єрі - «останній поет середньовіччя і перший поет нового часу». Естетика Бокаччо і Петрарки. Теорія перспективи і живопис. Брунелескі, Мазаччо, Альберті.

Високе Відродження - апогей ренесансної культури. Естетичні погляди Миколи Кузанського, Лоренцо Валли як вираз гуманістичного світогляду епохи Відродження. Вчення про гідність людини Піко делла Мірандола. Творчість титанів Відродження: Леонардо да Вінчі, Рафаеля Санті, Мікеланджело - художнє та естетичне втілення ідей ренесансного гуманізму. Затвердження досвіду як основи знання. «Книга про живопис» Леонардо да Вінчі.

Пізніше Відродження. Маньєризм. Ієронім Босх. Ель Греко. Крах естетики Ренесансу: «Дон Кіхот» М. Сервантеса - символ загибелі ренесансного світорозуміння; «Гамлет» Шекспіра і загибель індивідуалізму Відродження; безвихідний трагізм «Сліпих» П. Брейгеля.

М. Макіавеллі, утопізм. Томас Мор і Томаззо Кампанелла. «Нова музика», нова музична мова. Місце і роль художньої культури Ренесансу в світовій культурі. Філософ як художник і критик.

Тема 4. Естетика класицизму та Просвітництва

Розум в філософії, правила - в мистецтві. Рационалізм як філософська основа естетики класицизму. Теорія Нікола Буало. Особливості естетики класицизму у Франції та Німеччині. Художні принципи класицизму і їх втілення в театрі, літературі, архітектурі, образотворчому мистецтві. Стиль Бароко. Втілення художніх принципів бароко в архітектурі, скульптурі, музиці, живопису. Українське бароко як явище європейської художньої культури

Боротьба представників Просвітництва проти канонів класицизму, за демократичне мистецтво. Англійська естетика епохи Просвітництва. «Моралізуюча естетика», естетичний сенсуалізм і суб'єктивізм англійської естетики. Естетика французького Просвітництва: Вольтер, Руссо, Гельвецій, Дідро. Художня критика і теорія мистецтва в естетиці енциклопедистів. Художні Академії і їх роль у розвитку мистецтва. Нові форми театрального мистецтва. Французька класична драма: Корнель, Расін, Мольєр. Специфіка німецького Просвітництва. Вінкельман, Лессінг, Гердер, Форстер. Естетичний ідеал в концепції Лессінга.

Художня культура епохи Просвітництва. Нові форми музичного мистецтва. Творчість Баха, Моцарта. Нові естетичні та етичні тенденції в трактуванні міфологічних сюжетів в операх Жана Філіпа Рамо. Ж.Ф.Рамо - видатний теоретик, композитор, виконавець. Його «Трактат про гармонію». Українські просвітителі. Діяльність Києво-Могилянської Академії. Просвіта в творчості Григорія Сковороди.

Тема 5. Естетична думка України у XIX-XX ст.

Формування естетики як науки в Україні. Народження нової української літератури: І. Котляревський, П. Гулак-Артемівський, Г. Квітко-Основ'яненко, Є. Гребінка. Академічний характер естетичної думки першої половини XIX століття.

Народження нової революційно-демократичної естетики і художньої практики. Значення естетичного спадщини Т. Г. Шевченка. Художня правда і реалізм в мистецтві. Проблема народності в мистецтві. Творчість П. Кулеша і М.Костомарова. Розробка проблем естетики в другій половині XIX століття письменниками, поетами і літературними критиками: І.Франка, Л. Українка, П. Грабовський, М. Коцюбинський, І. Нечуй -Левицький. Сутність і суспільне призначення мистецтва в Україні, його соціальні функції, проблема досконалості і доступності художньої форми в мистецтві.

Музична культура України. Перша постановка п'єси Котляревського «Наталка-Полтавка» (1819) - початок становлення жанру ранньої національної опери. Розвиток в Україні музично-громадському житті, мережі музично-концертних організацій, музичних навчальних закладів. Відкриття в Києві оперного театру (1867). Створення національної композиторської музичної школи - С.Гулак-Артемівський, М. В. Лисенка, Н.Д. Леонтовіч, С.Ф. Людкевич.

Тема 6. Естетичні теорії XX століття

Пошуки нових шляхів розробки естетичної науки. Труднощі аналізу численних естетичних концепцій, що виникли на початку XX століття. Естетична теорія Кроче. Мистецтво як лірична інтуїція. Звільнення естетики від інших наук. Геберт Рід про значення мистецтва для суспільства. Роль інтуїції у творчості. Захист інтуїції Анрі Бергсоном і Альфредом Уайтхедом. Естетична концепція прагматизму.

Філософія і естетика екзистенціалізму. Німецький екзистенціалізм. М. Хайдеггер як основоположник екзистенціалізму. К. Ясперс як представник «релігійного» екзистенціалізму. Екзистенціалізм в німецькомовній літературі. Екзистенціалізм і художня творчість. «Релігійний екзистенціалізм» у вченні М. Бубера. Екзистенціалістські «філософія культури» Х. Ортеги-і-Гассета.

Герменевтика - теоретичні і культурні витоки. Структуралізм в естетиці та культурології:

проблеми композиції, мови, сенсу, цінності мистецького твору і культурного факту. Г.Гадамер.

Психоаналіз як метод психологічного дослідження, як метод лікування, як світогляд, як основа естетичних концепцій. Вплив психологічних і соціологічних поглядів Фрейда на мистецтво, соціологію, етнографію, психологію і психіатрію в першу половину ХХ століття. Фрейдизм і художня творчість. «Аналітична психологія» К.Г.Юнга. Юнг про закономірності творчої фантазії. Неофрейдистські естетичні теорії: механізми компенсації недоліків індивіда (Адлер), концепція «творчого прагнення» (Юнг) та ін.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Теоретична естетика

Тема 7. Основні естетичні категорії

Трактування естетичних категорій в сучасній естетиці. Принципи систематизації. Категорії філософські та естетичні. Історія естетичних категорій: досвід побудови систем.

Прекрасне. Категорія прекрасного в історії естетичної думки. Історична змінність уявлення про прекрасне. Універсальність категорії прекрасного. Прекрасне як цінність. Прекрасне і естетичний ідеал. Прекрасне і потворне.

Піднесене. Проблема піднесеного в історії естетичної думки. Піднесене в природі. Піднесене і героїчне в житті. Хибне і істинно піднесене. Піднесене і низке.

Трагічне. Проблема трагічного в історії естетичної думки. Основні трагічні колізії: трагедія старого, трагедія нового, трагедія помилки. Діалектика необхідного і випадкового в трагедії. Трагічне і жахливе. Трагедія як жанр мистецтва. Трагікомедія. Трагічний конфлікт і трагічний герой. Проблема трагічного в музиці.

Комічне. Комічне в історії естетичної думки. Комічне і смішне. Почуття гумору в ряду інших людських почуттів. Гумор трагічного. Різноманіття форм комічного (сатира, гумор, іронія, сарказм, дотепність). Особливості сатири. Її принципи та предмет. Повторення як прийом дотепності. Комедія як жанр. Комічне в різних видах мистецтва. Комічне в музиці.

Тема 8. Походження і дефініція мистецтва

Теорії походження мистецтва. Зв'язок мистецтва з грою. Г.В.Плеханов про теорію гри. Теорія магичних ритуалів. Теорія художнього інстинкту Ж.М.Гюйо, А.Гірн. Елітарність мистецтва. З. Фрейд і його теорія художньої творчості. Художня творчість як образне мислення і практична дія. Первісне мистецтво і людина. Початковий синкретизм мистецтва.

Предмет і функції мистецтва. Мистецтво як специфічна форма відображення дійсності. Мистецтво і наука. Місце мистецтва в історично конкретному процесі розвитку художньої культури. Структурно-функціональний аналіз мистецтва. Комунікативна функція мистецтва. Просвітницька функція. Виховна функція.

Художній образ як специфічна форма відображення дійсності в мистецтві. Єдність загального, особливого і одиничного. Тотожність об'єктивного і суб'єктивного, раціонального та емоційного в художньому образі. Форми художнього узагальнення в мистецтві. Загальні і специфічні риси художнього образу в різних видах і жанрах мистецтва. Специфіка художнього образу в музиці. Мистецтво і публіка. Теорія «елітарного» і «масового» мистецтва. Умови та шляхи споживання мистецтва. Людина «в дзеркалі» мистецтва. Роль і місце мистецтва в умовах перетворення суспільства.

Тема 9. Зміст і форма твору мистецтва

Філософія про категорії змісту і форми. Предмет і зміст мистецтва. Твір мистецтва як єдність змісту і форми. Співвідносний характер змісту і форми. Предметна і ідейно-емоційна сторона змісту, їх органічну єдність в творі. Тема і ідея в творі мистецтва. Характер і колізії. Сюжет і фабула. Специфіка змісту в різних видах і жанрах мистецтва. Інтерпретація і розуміння твору мистецтва

Взаємозв'язок елементів художньої форми. Єдність і протиріччя, відповідність і невідповідність змісту і форми. Єдність змісту і форми як один із критеріїв художності. Історичний розвиток художньої форми в різних видах мистецтва. Відносна самостійність цього процесу. Соціальні та філософсько-естетичні

коріння натуралізму і формалізму в мистецтві.

Тема 10. Система мистецтв і види мистецтва

Історична обумовленість виникнення і розвитку видів мистецтва. Умовний характер сучасних класифікацій. Взаємодія різних видів мистецтва всередині системи, їх відносна самостійність. Принципи жанрового розподілу в різних видах мистецтва. Взаємовідносини видів і жанрів мистецтва. Вплив науково-технічного прогресу на процеси виникнення і взаємодії видів мистецтва.

Декоративно-прикладне мистецтво. Художньо-промислове конструювання. Єдність утилітарної та художньої сторін в декоративно-прикладному мистецтві. Типи декоративно-прикладного мистецтва. Народні художні промисли. Естетична організація предметного середовища. Специфіка естетичного впливу продуктів художньо-промислового конструювання на людину.

Архітектура. Специфіка архітектури як виду мистецтва. Види і типи архітектурних споруд. Типове проектування. Театр. Специфіка театру як виду мистецтва. Мистецтво театру: школа уявлення і школа переживання. Види театрів (драматичні, музичні, дитячі і т.д.), їх роль в духовному розвитку людини. Кіно. Специфіка кіномистецтва. Виникнення кіно і його суспільне значення. Кіно і сучасність. Кіно і телебачення. Музика. Специфіка музики як виду мистецтва. Специфіка художнього образу в музиці. Живопис. Специфіка живопису як виду мистецтва. Її роль і місце в житті суспільства. Скульптура. Своєрідність скульптурного образу. Література. Література як мистецтво слова.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин								
	Денна форма					Заочна форма			
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі		
		л	п/с	лаб	ср		л	п/с	лаб
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Змістовий модуль 1. Історія естетичної думки.									
Тема 1. Предмет естетики	6	2			4	10	2		8
Тема 2. Естетика античного світу	8	2	2		4	8			8
Тема 3. Естетика середньовіччя та Відродження	10	2	2		6	10			10
Тема 4. Естетика класицизму та Просвітництва	8	2	2		4	8			8
Тема 5. Естетична думка України у XIX-XX ст.	10	2	2		6	10			10
Тема 6. Естетичні теорії XX століття	10	2	2		6	10			10
Разом за змістовим модулем 1	52	12	10		30	56	2		54
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. Теоретична естетика.									
Тема 7. Основні естетичні категорії.	10	2	2		6	8	2		6
Тема 8. Походження і дефініція	10	2	2		6	8			8

мистецтва									
Тема 9. Зміст і форма твору мистецтва	8	2			6	8			8
Тема 10. Система мистецтв і види мистецтва.	10	2	2		6	10	2		8
Разом за змістовим модулем 2	38	8	6		24	34	4		30
Усього годин	90	20	16		54	90	6		84

5.Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет естетики.	
2	Естетика античного світу.	2
3	Естетика середньовіччя та Відродження.	2
4	Естетика класицизму та Просвітництва .	2
5	Естетична думка України у XIX-XX ст.	2
6	Естетичні теорії XX століття.	2
7	Основні естетичні категорії.	2
8	Тема 8. Походження і дефініція мистецтва	2
9	Тема 9. Зміст і форма твору мистецтва	
10	Тема 10. Система мистецтв і види мистецтва.	2

6. Теми практичних занять

Згідно навчального плану практичні заняття не заплановані.

7. Теми лабораторних занять

Згідно навчального плану лабораторні заняття не заплановані.

8. Самостійна робота

№ з/п	Назви теми	Кількість годин
1	Предмет естетики.	3/6
2	Естетика античного світу.	4/7
3	Естетика середньовіччя та Відродження.	4/8
4	Естетика класицизму та Просвітництва .	3/6
5	Естетична думка України у XIX-XX ст.	5/7
6	Естетичні теорії XX століття.	4/7
7	Основні естетичні категорії.	4/7
8	Походження і дефініція мистецтва.	3/6
9	Зміст і форма твору мистецтва.	5/7
10	Система мистецтв і види мистецтва.	4/7
	Разом	53/95

До самостійної роботи відноситься:

- [1] – підготовка до лекцій, практичних, семінарських, лабораторних занять;
- [2] – написання рефератів, есе;

10. Методи навчання

Під методами навчання розуміють способи навчальної роботи викладача та організації навчально - пізнавальної діяльності студентів з метою вирішення різноманітних дидактичних завдань, спрямованих на оволодіння матеріалом, який потрібно засвоїти.

Використовуються методи:

1. Організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності: словесно-інформаційні, наочно-евристичні, практично-репродуктивні, проблемні, частково-пошукові, дедуктивні, індуктивні, лекція, пояснення, робота з книгою.

2. Стимулювання навчально-пізнавальної діяльності: наукові дискусії, написання есе, статті, робота зі словником.

3. Контролю та самоконтролю за ефективністю навчально-пізнавальної діяльності: усне опитування, письмові роботи, контрольні, тестування самоперевірка, співбесіди.

4. Використання комп'ютерної техніки, робота в Інтернет.

5. Використання аудіовізуальних засобів навчання.

До методів викладання курсу "Естетика" залучені бесіда, дискусія, "круглі столи" та інші, що передбачають вільний обмін думками між викладачем і студентами. Як правило, дискусія спрямована і на формування переконань, які сприяють засвоєнню студентами не лише інформації, але і засобів самовиявлення.

11. Методи контролю

Якість і послідовність вивчення учбового матеріалу контролюється перевіркою відповідей студентів на вузлові питання тем, які винесені на лекційні заняття, а також написанням контрольної роботи та реферату.

К методам оцінювання відносять: оцінку за реферат, самостійну тестування, самоперевірку, співбесіди. письмову роботу, поточне тестування, самоперевірку, співбесіди.

12. Питання для підсумкового контролю.

1. Міфологія як джерело розвитку естетичної думки.
2. Становлення античної естетики.
3. Естетичне вчення Платону.
4. Платон: місце мистецтва у житті суспільства.
5. «Поетика» Аристотеля.
6. Суть трагедії в естетичній теорії Аристотеля.
7. Естетичні погляди середньовіччя.
8. Естетика Відродження і гуманізму.
9. Філософські основи естетики класицизму і бароко.
10. Естетична теорія Нікола Буало.
11. Філософія мистецтва Просвітництва.
12. Парадокс маркіза де Сада в епоху Просвітництва.
13. «Лаокоон» Лессінга.
14. «Критика здатності судження» І. Канта.
15. "Смак" як центральна категорія естетики І. Канта.
16. Гете і Шіллер як теоретики естетики.
17. Естетика романтизму.
18. Поняття іронії в романтизмі.
19. Естетична концепція Гегеля.
20. Естетика Гегеля і проблема так званого кінця мистецтва.
21. Категорія прекрасного в історії естетичної думки.
22. Прекрасне як цінність. Основа і природа прекрасного.

23. Прекрасне і бридке.
24. Проблема піднесеного в історії естетичної думки.
25. Піднесене у природі, житті та мистецтві.
26. Піднесене і низьке.
27. Походження і сутність категорії трагічного.
28. Трагічне й жахливе.
29. Походження і сутність категорії комічного.
30. Форми комічного.
31. Комічне і смішне.
32. Сміх як теоретична проблема.
33. М. Бахтін про народну сміхову культуру.
34. Трагічне і комічне в класичному і сучасному мистецтві.
35. Твір мистецтва: парадоксальність його буттєвого статусу.
36. Художній образ: природа, структура, аспекти.
37. Проблема художньої реальності.
38. Види і жанри мистецтва, їх еволюція в сучасній художній культурі.
39. Художня рецепція.
40. Проблеми художньої інтерпретації.
41. Структура художнього спілкування: художник – твір – рецепієнт.
42. Функції мистецтва в культурі.
43. Трансформація художньої творчості в сучасній культурі.
44. Естетика і повсякдення (мода, дизайн, тощо).
45. Митець і влада.
46. Зміст і форма твору мистецтва
47. Художня уява, натхнення та інтуїція у творчому процесі.
48. Мистецтво і публіка.
49. Елітарне і масове мистецтво – культура сприйняття.
50. Традиції та новаторство у мистецтві.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль		Модульний контроль 1	Модульний контроль 2	Підсумковий контроль	Сума балів
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2				
20	20	20	20	20	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	
85-89	B	добре	

75-84	C		зараховано
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення

1. Опорні конспекти лекцій.
2. Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни (ІКНМЗД).
3. Нормативні документи.
4. Методичні розробки.

15. Рекомендована література

Основна

1. Адорно Т. Теорія естетики / Т. Адорно. – Київ : Вид-во Соломії Павличко; Основи, 2002. – 183 с
2. Антична література. Греція. Рим. Хрестоматія / Упорядники: Михед Т. В., Якубіна Ю. В. Київ: Центр навчальної літератури, 2006. 952 с.
3. Етика. Естетика: підручник / [заг. ред. Л. Левчук].– К.: Центр учбової літератури, 2014. – 432 с.
4. Естетика : навч. посібник / [М. П. Колесніков, О. В. Колесникова, В. О. Лозовий та ін.]. – Київ : Юрінком Інтер, 2003. – 285 с.
5. Етика та естетика: навч. посібник / за ред. В. Л. Петрушенка. – Львів :Новий Світ, 2008. – 304 с.
6. Етика. Естетика : навч. посібник. / за наук. ред. В. І. Панченко. – Київ : «Центр учбової літератури», 2014. – 432 с.
7. Етика. Естетика. Практикум : навч. посібник / за ред. Л. Г. Дротянко, Н. М. Сухової. – Київ : Книжкове вид-во НАУ, 2005. – 287 с.
8. Етика : навч. посібник / В. О. Лозовий, М. І. Панов, О. А. Стасевська, М. Б. Ценко. – Київ : Юрінком Інтер, 2003. – 354 с
9. Левчук Л. Західноєвропейська естетика ХХ століття. - Київ, 1997.
10. Левчук Л. Т., Панченко В. І., Оніщенко О. І., Кучерюк Д. Ю. Естетика: Підручник / Л. Т. Левчук (заг. ред.). — 2. вид., доп. і перероб. — К. : Вища школа, 2006. — 431 с.
11. Царенок А. В. Естетика: навчально-методичний посібник. Чернігів : НУ «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка, 2023. 104 с.

Додаткова

1. Авер'янова Н. М. Консолідуєчий потенціал українського мистецтва: формування духовно-світоглядних засад українства. Актуальні проблеми філософії та соціології: Науково-практичний журнал. 2017. Вип. 17. С. 3–6.
2. Бичков'як О. В. Символ – ключ до культури людства. Актуальні проблеми філософії та соціології: Науково-практичний журнал. 2017. Вип. 17. С. 7–9.
3. Бондаревська І. Парадоксальність естетичного в українській культурі XVII – XVIII ст. (Історичні проєкції естетики як дисципліни. Постановка проблеми. Естетичне і почуттєве.). – К., 2005. 212с.
4. Відеолекція «Теорія краси» / A Darwinian theory of beauty. URL:
5. https://www.ted.com/talks/denis_dutton_a_darwinian_theory_of_beauty/transcript?Xlanguage=uk#t-53756.
6. Відкрита лекція «Етика в сучасному світі: «філософія об'єктивізму»
7. Айн Ренд як етичний проєкт». URL: <http://lektoriy.ucu.edu.ua/video/vidkryta-lektsiya-etyka-v-suchasnomu-sviti-filosofiya-ob-yektyvizmu-ajn-rend-yak-etychnyj-proekt/>
8. Левчук Л. Т. Західноєвропейська естетика XX століття: Навч. посібник. – К.: Либідь, 1997. – 224 с.
9. Левчук Л.Т. Українська естетика XX століття: досвід 70х років / Л.Т. Левчук // Вісник Чернігівського педагогічного університету. – 2004. – Вип. 26. – С. 3 – 9.
10. Личковах В.А. Авангард–Постмодернізм–універсалізм: зміна парадигм неklasичної естетики / В.А. Личковах //Філософська і соціологічна думка. – 1996. – №7 - 8 – С.144 – 157.
11. Оніщенко О.І. Художня творчість і постмодернізм: втрачені ілюзії // Наукові записки. Релігієзнавство. Культурологія. Філософія. Випуск 8. –К.: Нац. пед. ун–т. ім. Драгоманова, 2001.– С. 90 – 97.
12. Панченко В. Мистецтво в контексті культури. – К.: ТОВ Міжнародна фінансова агенція, 1998. – 192 с.
13. Чміль Г. Дзеркальна реальність і смак симулякру в постмодерних концептуалізаціях // Мистецтвознавство України. – 2006. – № 6–7. – С. 302–311.
14. Munro T. Knowledge and Control in the Field of Aesthetics [Electonical resurs] // Ecciss conditions: <http://www.compilerpress.atfreeweb.com/Anno%20Munro%20Knowledge%20and%20Control%20in%20the%20Field%20of%20Aesthetics%20JAC%201941.html>

16. Електронні інформаційні ресурси

Культурологія: теорія, школи, історія, практика

<http://www.countries.ru/library.htm>

Енциклопедія культур

<http://ec-dejavu.net/library.html>

Електронна бібліотека Інституту філософії Російської Академії наук, <http://www.philosophy.ru/>

Електронна бібліотека Російський гуманітарний університет <http://www.i-u.ru/biblio/default.aspx>

НБУ ім. Вернадського <http://www.nbu.gov.ua/>

Соціально-гуманітарна і політологічна освіта <http://humanities.edu.ru/db/sect/28/5>